

SWARUPA SARAM
(SORUPA SARAM)

Uvod

Sorupananda i Tattuvaraya

Sorupananda (znan i kao Swarupananda kad se njegovo ime piše na sanskrtski način) je bio tamilski svetac i guru koji je živio u Viramanagaru, tamilskom svetom mjestu, u petnaestom ili šesnaestom stoljeću. Živio je s Tatturavayom, sinom svoje sestre. Njih dvoje je studiralo *šastre*, te su oboje tečno koristili sanskrit i tamilski. Međutim, u njima je sinulo shvaćanje da korist stečena iz ograničenog akademskog znanja, koliko god bila hvalevrijedna, nema moć da im podari plod slobode od rođenja. Nakon što su došli do zaključka da bi im samo *jñana*, istinsko znanje, donijelo taj ishod, odlučili su da bi pogrešno prosudili kad bi nastavili posvećivati svoje vrijeme i energiju stjecanju još knjiškog znanja. Ne želeći protratiti ljudsko rođenje, za koje su vjerovali da ga je teško dostići, na ciljeve koji mogu donijeti dobrobiti samo u njihovim trenutnim životima, odlučili su potražiti ostvarenog *sadgurua* koji bi ih oboje oslobodio od ciklusa rađanja i umiranja.

U jednom od tradicionalnih zapisa o njihovim životima rečeno je da su i Sorupananda i Tattuvaraya radili *tapas* u prošlim životima a da nisu ostvarili Jastvo. U ovoj verziji događaja iz njihovih života taj se impuls, koji je plod *tapasa*, manifestirao u njihovim kasnijim rođenjima u obliku želje za samo-ispitivanjem i želje da nađu živućeg gurua koji im može otkriti Jastvo.

Djelujući prema tom impulsu, zajedno su tražili gurua na raznim mjestima, ali je njihova potraga bila neuspješna. Isprva su oboje bili potišteni neuspjehom, ali im je onda sinulo da bi im se šanse za uspjeh mogle povećati kad bi se razdvojili i neovisno tražili u raznim smjerovima.

Prije nego što je svatko krenuo u svom smjeru nastaviti potragu, dogovorili su se sljedeće: 'Koji god od nas dvoje prvi dobije bogatstvo *daršana* istinskog gurua, taj će zauzeti položaj gurua za drugoga.'

Sorupananda je oputovao na jug, a Tattuvaraya na sjever.

Kad je Sorupananda došao do predgrađa grada Govattama, smještenog na obalama rijeke Kaveri, preplavilo ga je blaženstvo. Ruke su mu spontano oblikovale gestu pozdrava iznad glave i suze su mu se slijevale niz obraze.

Mislio je u sebi, 'Negdje u ovom mjestu boravi *jñana* Guru.'

Sorupananda je napravio *pradakšinu* oko cijelog grada kao znak poštovanja prije nego je ušao u glavne ulice da se raspita o moćnom Guruu za kojeg je osjetio da negdje ovdje boravi.

Unutar grada mu je rečeno da postoji jedan povučeni sveti čovjek, Šivaprakaša Swami, koji je živio blizu rijeke u šumarku i rijetko je odlazio s tog mjesta. Napravio si je jednostavnu kolibu od riječnog rogoza i izbjegavao je doticaj s ljudima.

Sorupananda je pretpostavio da to mora biti Guru čiju je moć osjetio kako se približavao gradu.

Ne želeći ometati Šivaprakaša Swamijevu privatnost direktno mu prilazeći, stajao je dosta daleko od kolibe i čekao da izađe. Kad se Swami pojavio, Sorupananda je pao ničice pred njim.

Držeći mu stopala, iznio je pred njega molbu, 'Spasi me od oceana rođenja i smrti dajući mi *jñana upadešu* (inicijaciju u *jñanu*)!'

Šivaprakaša Swami je odmah shvatio da ga za pomoć moli izrazito zrela osoba.

Obraćajući se Sorupanandi rekao je: '*Appa* (termin za nježnost)! Dugo vremena sam boravio na ovom mjestu, čekajući da mi dođeš.'

Šivaprakaša Swami je onda dao zatraženu *jñana upadešu* i ubrzo nakon toga Sorupananda je pao u duboki *samadhi*.

Pošto ne postoji zapis da je Sorupananda radio ikakvu *sadhanu*, općenito se pretpostavlja da je ostvario Jastvo ubrzo nakon prvog susreta sa Šivaprakaša Swamijem.

Postoji nekoliko različitih verzija Sorupanandinog i Tattuvarayinog života. Ramana Maharši je sažeo događaje koji su se zbili u jednoj od različitih verzija priče na sljedeći način:

Tatturavayar i Swarupananda su odlučili poći u potragu za *sadguruom* u dva različita smjera. Prije nego su krenuli, sporazumjeli su se. Tko god prvi nađe *sadgurua* bi ga trebao pokazati drugom. Koliko god da je Tattuvarayar tražio, nije mogao naći *sadgurua*. Swarupananda, koji je bio Tattuvarayarov ujak, prirodno je bio stariji čovjek. Jedno vrijeme je tražio, umorio se i odmorio na jednom mjestu. Osjećajući da više ne može nastaviti s potragom, molio se Gospodinu, 'O Išwara, više ne mogu lutati uokolo. Ti bi mi stoga trebao poslati *sadgurua*.' Stavivši teret na Gospodina, sjeo je u tišini. Božjom milošću *Sadguru* je došao sam do njega i dao mu *tattva upadešu* (upute za Samo-ostvarenje¹).

U međuvremenu je Tattuvaraya odustao od vlastite potrage za guruom. Umjesto toga je odlučio uloviti Sorupanandu da vidi da li je on bio bolje sreće. Ne postoji zapis o tome gdje su se njih dvojica napokon sreli, ali kad su se sreli, Sorupananda je postao Tattuvarayin guru u skladu s dogovorom kojeg su ranije napravili.

Tattuvaraya je brzo i bez napora ostvario Jastvo u Sorupanandinom prisustvu. Početne riječi *Padaturaija*, jednog od njegovih glavnih djela, otkrivaju kako se taj događaj brzo zbilo:

Stopala (od Sorupanande), ona su ta koja su se, putem milosti i uzimajući božanski oblik, uzdigla i došla u ovaj plodni svijet da me prosvijetle u vremenu koje je potrebno da se sjemenka mungo graha okrene.²

Mungo grah je *dal* koji je jedan od dva glavna sastojka idlija (rižinih kolačića s crnim *dalom*) i dose (vrsta palačinke od tučenog tijesta s rižom i crnim *dalom*). Promjer mu je 2-3mm i blago je asimetričan umjesto sferičan. Ovo svojstvo je navelo Tattuvarayu da napiše, u drugom stihu, da mu je Sorupananda podario oslobođenje u istom vremenu koje je potrebno da se 'sjemenka mungo graha zaklima i okrene na drugu stranu'.³

Tattuvaraya je u potpunosti pripisao svoje skoro pa trenutno prosvjetljenje moći i milosti svog Gurua, radije nego bilo kakvoj unutrašnjoj zasluzi, zrelosti ili vrijednosti:

Moguće je zaustaviti vjetar. Moguće je saviti kamen. Ali što se može napraviti s pobješnjelim umom? Kako li je čudesan naš Guru, onaj koji je

¹ *Pisma i prisjećanja iz Šri Ramanašramamama*, Suri Nagamma, 8. 4. 1948. str. 21-22. Sorupanandino ime se piše 'Swarupananda' u izdanjima Ramanašramama, dok se Tattuvarayino ime pojavljuje u *Razgovorima sa Šri Ramana Maharšijem* kao 'Tatvaroyar' i 'Tatva Rayar'.

² *Tiruvadi malai*, red 1-3.

³ *Nanmanimalai*, stih 10.

uslišio/podario da se ovaj um u potpunosti transformira u Jastvo! Jeziče moj, ponavljaj ovo bez da ikad zaboraviš.

Kad me moj Gospodin, onaj koji me prenio preko smjestivši me na svoja lotosova stopala, pogleda svojim pogledom milosti, tama u srcu nestaje. Sve stvari postaju potpuno jasne i transformirane u *Šivam*. Za sve *šastre* se vidi da pokazuju prema stvarnosti.

Najveličanstveniji Gospodine, da me nisi pogledao svojim okom božanske milosti, (i obasjao me) svjetlom koje sija kao bujajući svijet, kao mnoštvo, kao *jñana*, kao jedno, gdje bi bio um kojim sam ispitivao i gdje bi ja, tvoj predanik, bio?

Da bi me rastvorio/pročistio, dao si mi pogled u kojem nije bilo gledanja. Iskorijenio si moje neznalačko 'ja' i 'moje'. Donio si kraj svim budućim rođenjima ove okrutne osobe. O Gospodine, jesam li dostojan milosti koju si mi podario?⁴

Tattuvaraya je vrlo brzo ostvario Jastvo putem milosti i moći svog gurua Sorupanande. To ga je navelo da u nekim svojim spisima izjavi, donekle hiperbolično, da Sorupananda, za razliku od bogova, daruje trenutno oslobođenje svima koji dođu u njegovo prisustvo.

(Da bi uvjerio *deve*) Brahma, kojem je manjkalo moći da ih navede da direktno iskuse stanje čistog bivanja, je držao užareno željezo u svojoj ruci i izjavio, 'Ovo je vrhunska stvarnost objavljena u *Vedama*. Ne postoji ništa drugo osim toga. Kunem se da je to tako.' Šiva je kao Dakšinamurti izjavio, 'U svim svjetovima, samo je četvero sposobno; samo su oni dovoljno zreli za *tattva jñanu*.' Gospodin (Krišna) je, držeći disk, morao neznaći Arjuni, koji je sjedio na bojnim kolima, osamnaest puta ponavljati. Ali ovdje na ovom svijetu (moj guru) Sorupananda daruje *jñanu*, opipljivu poput dragog kamenja na dlanu, svima.⁵

Neke od ovih događaja bi trebalo malo pojasniti. *Brahma gita* je izvor priče navedene na početku stiha. Ovaj tekst je preveden sa sanskrta na tamilski od samog Tattuvaraye. Njegova verzija relevantnih stihova, uzeta iz petog poglavlja, glasi:

96 Onaj s četiri lica (Brahma), onaj koji stvara sve svjetove i njihov je Gospodar, je rekao, 'Vi (bogovi) koje me volite, poslušajte! Zato što sam ja onaj koji vam objavljuje da je ovo značenje drevnih *Veda*, to je stvarnost van usporedbi. Ako ste u bilo kakvoj nedoumici, zagrijat ću željezo dok nije užareno i držat ću ga u svojim zlatnim rukama da dokažem da sam slobodan od bilo kakvih neistina.'

97 Onaj koji sjedi na lotosovom cvijetu (Brahma) je rekao, '(Bogovi, vi koji ste) ljupki predanici (Gospodina Šive), poslušajte! Značenje *Veda*, na način na koji sam ga objasnio, je upravo takvo. Ne postoji ništa dalje

⁴ *Venda antadi* stihovi 12, 14, 60, 69.

⁵ *Tiruvadi malai*, red 117-126. 'Osamnaest puta' se odnosi na poglavlja *Bhagavad gite*.

od toga. Da bi vas se u vašim umovima uvjerilo u to, dao sam trostruku zakletvu, držeći se za stopala Gospodina (Šive).'

Držanje užarenog željeza u rukama je bio drevni način dokazivanja istine ispitivanjem krivnje putem iskušenja. Ako meso na rukama nije bilo opečeno, onda je izjavljeno uzeto kao istinito.

Tattuvaraya je u redovima *Tiruvadi Malaija* iznio tvrdnju da je njegov Guru moćniji i sposobniji podariti prosvjetljenje nego *trimurti* Brahme, Višnua u obliku Krišne, i Šive. Dalje razrađujući tu temu, Tattuvaraya je izjavio da je Šiva, pojavljujući se kao Dakšinamurti, uspio prosvjetliti samo četiri sveca (Sanaku, Sanandanu, Sanatkumaru i Sanatsujatu); Brahma je morao pribjeći držanju užarenog željeza i izgovaranju zakletve da bi uvjerio svoje sljedbenike *deve* u istinitost svojih učenja; dok Krišna, unatoč davanju opširnih učenja zabilježenih u *Bhagavad Giti*, nije bio sposoban prosvjetliti čak ni Arjuna. Iako je ovo donekle gruba procjena, Bhagavan je sam spomenuo nemogućnost Krišne da prosvjetli Arjuna putem učenja zabilježenih u *Bhagavad Giti*:

Na isti način je Arjuna kasnije priznao, iako je rekao Šri Krišni u *Giti* 'Zabluda je uništena a znanje je upijeno', da je zaboravio Gospodinova učenja i moli ga da mu ih ponovi. Šri Krišnino ponavljanje kao odgovor na zamolbu Arjuna je *Uttara gita*.⁶

Dok sve ovo može zvučati pomalo bogohulno, dug i dobro utemeljen stav u Šivaizmu jest da je, kad je u pitanju prosvjetljavanje predanika, ljudski guru puno efikasniji i ima više moći nego sami bogovi.

Iako je Tattuvaraya znao da mu je ogromna moć njegova Gurua dala oslobođenje, nije mogao shvatiti zašto ga je ta moć u konačnici izdvojila kao dostojnog primatelja te oslobađajuće milosti. U jednom dugom stihu je promišljao o tajanstvenoj prirodi *prarabdhe* – zašto su se događaji odvijali na način kako je prikazan u različitim pričama o bogovima – prije nego što je zabilježio okolnosti vlastita oslobođenja u uzbudljivom završetku stiha:

Kad (čak i) bogovi očajavaju; kad oni koji istražuju puteve svake religije postanu zbunjeni i zamoreni; kad čak i oni koji izvode velike i naporne *tapase*, uranjajući se u vodu zimi, stojeći usred vatre ljeti, i napuštajući hranu da bi iskusili vrhunce patnje, ne uspiju stići do cilja, ja ne znam što je to bilo (što me darovalo *jñanom*). Je li to bilo putem veličanstvenosti onoga koji je plemenita uma (Sorupanande)? Ili putem prirode njegove samilosti? Ili je to bio utjecaj njegove vlastite (apsolutne) slobode (da me odabere)? Bio sam na najnižim od najnižih, ne znajući ništa drugo osim objekata čula. Bio sam izgubljen, ograničen na ovo smrdljivo tijelo visine osam pedalja, ispunjeno trulim mesom. Ali rekao mi je 'Dođi, dođi', darujući mi svoju milost gledajući me svojim lotosovim očima. Kad je izgovorio tu jednu riječ, stavljajući ruke na moju glavu i okrunjujući ju svojim besprijekornim plemenitim stopalima, moje oko *jñane* se otvorilo. (Prije toga) bio sam bez oka (*jñane*), pateći kroz bezbrojna doba rađajući se i umirući. (Ali) kad mi je on zapovijedio 'Vidi!', tada, za mene, nije bilo usuda; nije bilo karme; nije bilo plamenooke smrti. Sav svijet diferenciranih formi je postao jednostavno manifestacija Sorupanande.⁷

⁶ *Uspomene na Šri Ramanu*, str. 52.

⁷ *Nanmanimalai*, stih 37, linije 29-50.

Stihovi koji odmah prethode ovom izvodu raspravljaju o sudbini, karmi i smrti, i spominju tvrdnju da ih je nemoguće uništiti. Tattuvaraya se ne slaže s tim i citira izjavu svog gurua Sorupanande: 'Iskorištili smo dobra i zla djela u ovom svijetu; uništili smo moć sudbine; pobjegli smo iz ralja Yame (smrti).'⁸

U dijelu stiha koji je ovdje citiran, Tattuvaraya naglašeno-izričito-nedvosmisleno podupire svoju tvrdnju govoreći da kad se njegovo vlastito oko *jñane* otvorilo putem pogleda i dodira njegova Gurua, 'za mene, nije bilo usuda; nije bilo karme; nije bilo plamenoooke smrti. Sav svijet diferenciranih formi je postao jednostavno manifestacija Sorupanande.'

Postoje drugi stihovi koji potvrđuju Tattuvarayinu izjavu da nakon što ga je Sorupananda oslobodio, nije znao ništa drugo osim *swarupe* koja je uzela oblik Sorupanande da bi ga prosvijetlila:

Sve što se pojavljuje je samo *swarupa* Sorupan(ande). Gdje su čvrsta zemlja, voda i vatra? Gdje je zrak? Gdje je eter? Gdje je um, koji je zabluda? Zaista, gdje je velika *maya*? Gdje je 'ja'?

(U veličini) nema Sorupanu ravnog. O tome nema ni najmanje sumnje. Slično tome, ne postoji ravan meni (u majušnosti). Nisam znao razliku među nama dok sam, u prošlosti, uzeo oblik mesnatog tijela, a niti kasnije, kad me pretvorio u sebe stavljajući svoja među slična lotosova stopala (na moju glavu). Sad sam nesposoban išta znati.⁹

Neka neki kažu da je Šiva vrhovni. Neka neki kažu da su Brahma ili Višnu vrhovni. Neka neki kažu da su *Šakti* i *Šivam* vrhovni. Neki kažu da je uobličjen (s obličjem). Neki kažu da je bezobličan. Ali mi smo spoznali da su svi oblici jedino naš Guru.¹⁰

Tattuvaraya je pisao o posljedicama svog ostvarenja u pjesmi zvanoj '*Pangikku uraittal*' (*Paduturai*, stih 64), čiji se naslov može prevesti kao 'Gospodarica govori svojoj služavki'. Drugi od pet stihova, koji govori o jednostavnom, asketskom životu koji je nakon toga vodio, s odobrenjem Bhagavana spomenut je u *Razgovorima sa Šri Ramana Maharšijem*, u razgovoru br. 648:

1

Naša nagrada je bila da je svaka riječ koju smo čuli ili rekli *nada* (božanski zvuk).

Naša nagrada je bila imati 'bivanje mirnim' (*summa iruttal*) kao naš poziv.

Naša nagrada je bila ući u društvo vrlih predanika.

Dragi moj prijatelju, to je život koji nam je darovao naš Guru.

⁸ *Nanmanimalai*, stih 37, linije 24-26.

⁹ *Nanmanimalai*, stih 38, 39.

¹⁰ *Venba antadi*, stih 8.

2

Naša nagrada je bila imati golo tlo kao naš krevet.
Naša nagrada je bila primiti milostinju u dlanove.
Naša nagrada je bila nositi tkaninu oko prepona kao odjeću.
Dragi moj prijatelju, nama ništa ne nedostaje.

Bhagavanov komentar na taj stih je bio:

U ranijim danima nisam imao tkanine da je rasprostrem po podu. Običavao sam sjediti na podu i ležati na zemlji. To je sloboda. Kauč je vezanost. Za mene je to zatvor. Nije mi dozvoljeno sjesti gdje i kako mi odgovara. Nije li to vezanost? Potrebno je biti slobodan činiti kako nam odgovara i ne biti služen od drugih. Ne željeti ništa je najviše blaženstvo. To može biti shvaćeno samo kroz iskustvo. Čak se ni kralj ne može usporediti s čovjekom koji nema želja. Kralj ima podanike pod sobom ali čovjek bez želja nije svjestan ničega osim Jastva. Što je bolje?"

Pjesma se nastavlja:

3

Naša nagrada je bila biti grđen od svih.
Naša nagrada je bila da je strah od ovog svijeta, i od idućeg, umro.
Naša nagrada je bila biti okrunjenim lotosovim stopalima Onog punog vrlina (Guru).
Dragi moj prijatelju, to je život koji nam je darovao naš Guru.

4

Naša nagrada je bilo nadmoćno bogatstvo koje je sloboda od želja.
Naša nagrada je bila da je bolest zvana 'želja' isčupana iz korijena.
Naša nagrada je bila ljubav u kojoj smo se topili, plačući, 'Gospodine!'.
Ah, dragi moj prijatelju, reci mi, koji *tapas* sam učinio za to?

Postoji posredna referenca u prvom redu *Tirukkural* 363: 'Ne postoji nadmoćnijeg bogatstva u ovom svijetu od slobode od želja. Čak ni u sljedećem (svijetu) nema ničega što bi se s tim moglo usporediti.'

Posljednji stih kaže:

5

Naša nagrada je bila nositi odjeću koja se nikad ne iznosi.
Naša nagrada je bila posjedovati kao 'Ja' onoga koji je svuda prisutan.
Naša nagrada je bila da je (naša) lažna vjera postala stvarnom.
Dragi moj prijatelju, to je život koji nam je darovao naš dobrohotni Guru.

'Odjeća koja se nikad ne iznosi' je *čikadasa*, prostor svijesti.

Nakon ostvarenja Tattuvaraya je provodio većinu vremena upijen u Jastvo. Sorupananda je znao da je njegov učenik jako nadaren za pisanje stihova na tamilskom i htio je da taj dar upotrijebi. Međutim, da ga izvede iz *samadhija* i da ga postavi na književni put, znao je da ga mora nagovoriti da izađe iz njegovog skoro-vječnog stanja *samadhija*. Ovako se priča odvijala u tradicionalnoj verziji Tattuvarayinog života:¹¹

Sorupananda je mislio, 'Ovaj Tattuvaraya je jako vješt u pisanju stihova na tamilskom. Kroz njega bi mogli napisati neke *šastre* na dobrobit svijeta.'

Dugo vremena je sugestijama ukazivao na svoju volju, ali kako je Tattuvaraya cijelo vrijeme bio u *ništi* (Samo-upijenosti), nije mogao djelovati u skladu s njima.

Nakon nekog vremena Sorupananda je odlučio da bi trebao drugačije djelovati da postigne svoj cilj.

Pretvarajući se da želi uljnu kupku na dan mladog mjeseca, okrenuo se prema svom poslužitelju i zatražio, 'Donesi ulje'.

Tattuvaraya, koji je stajao blizu, je znao da je *amavasya* (dan mladog mjeseca). Počeo je govoriti rekavši 'Am...' i zaustavio se.

Zabranjeno je kupati se u uljnoj kupki na *amavasyu*. Ovaj prekid s običajima je bio dovoljan da izvede Tattuvarayu iz njegove Samo-upijenosti. Spontano je izgovorio 'Am...' vjerovatno kao uvod u to da je taj dan *amavasya*, ali se zaustavio jer je shvatio da bi od njega bilo neprilično kritizirati bilo kakvu radnju koje njegov Guru odluči poduzeti. To je Sorupanandi dalo priliku koju je tražio:

Čim je čuo da je Tattuvaraya progovorio, Sorupananda se počeo pretvarati da je ljut na njega.

Rekao je, 'Može li biti zabrana za mene, mene koji prebivam van vremena, koji sam nadišao sve *sankalpe* koje uzimaju oblik dozvoljenog i zabranjenog? Ne stoj preda mnom! Napusti moje prisustvo!'

Tattuvaraya je mislio u sebi, 'Zbog mog nedjela određivanja zabrane mom Guruu, koji sjaji kao nepodjeljena punoća bivanja-svijesti-blaženstva, nije više umjesno da ostanem u ovom tijelu. Nema drugog načina da se pokajem od toga da se utopim u moru.'

S tim mislima na umu, hodao je unatrag lica okrenuta prema Guruu, lijući slapove suza na pomisao da mora napustiti njegovo prisustvo.

Druge verzije te priče jasno kažu da je Tattuvaraya hodao unatrag iz Guruova prisustva jer je osjećao da je neprilično okrenuti leđa svom Guruu. Iako to nije jasno u ovoj prepričanoj verziji, izgleda da je hodao unatrag dok nije došao do obale mora gdje se namjeravao utopiti. Priča se nastavlja:

Putem samilosti koju je osjećao za druga bića i kroz moć iskustva Jastva koje ga je opsjelo, počeo je pjevati stihove kako je hodao (unatrag prema oceanu). Bilo je osamnaest djela koja je ispjevao u slavu svog

¹¹ Biografski detalji koji slijede u uvučenom dijelu teksta su uzeti iz uvoda Tattuvarayinog djela *Paduturai*, izdanje 1953., izdavača *Ādambaram Ko. Āita. Madalayam*. Pojavljuju se na stranicama 8-16.

Gurua i svog *paramagurua* (Šivapraksa Swamija). Njih su zapisali neki Sorupanandini učenici.

Nastavivši pjevati ovih osamnaest djela, učenici koji su ga pratili su zapisali što je ispjevao, (donijeli su stihove) Sorupanandi i pročitali ih u njegovom prisustvu.

Sorupananda se pretvarao da nije zainteresiran: 'Poput žene koja češlja svoju kosu i veže ju, ovaj koji ima usta pjeva i šalje te stihove.'

Druga verzija Tatturavayinog života kazuje da je Sorupananda poslao učenike da zapišu stihove koje je Tattuvaraya pjevao, tako da se njegov nedostatak interesa ne bi trebao uzeti za ozbiljno. Sve je to bio dio lukavstva da natjera svog učenika da počne književnu karijeru.

U međuvremenu je Tattuvaraya čeznuo i jadikovao: 'Ajoj, postao sam nesposoban za *daršan* mog Gurua. Stoga, u kojem ću rođenju imati njegov *daršan*?'

Poput djeteta koje je spriječeno vidjeti majku, plakao je toliko da mu je cijelo lice nateklo. U tom trenutku je pjevao 'Tiruvadimalai' iz *Paduturaija*. Bio je blizu ruba mora i skore smrti.

Kad su učenici otišli do Sorupanande javiti mu što se događa, on (popusti i) reče, 'Recite *'Guruvukku vingi'* (onoga koga je opsesivna čežnja za Guruom učinila bolesnim) da dođe ovdje.'

Kad je Tattuvaraya čuo za to, bio je potpuno oslobođen od tjelesnih patnji te je također povratio sposobnost hodanja (prema naprijed).

Pulavar Puranam, antologija biografija tamilskih svetaca-pjesnika, u stihu trinaest poglavlja o Tattuvarayi navodi da je on već bio do vrata u moru kad ga je Sorupananda pozvao da se vrati. Priča se nastavlja:

On (Tattuvaraya) reče učenicima (koji su došli s porukom), 'Sorupananda, skladište milosti i suosjećanja, je naredio da se čak i ja, veliki grešnik, vratim.'

Doživljavajući vrhunsko blaženstvo, ispjevao je još dijelova *Paduturaija*, i vratio se u prisustvo svog Gurua. Stajao je tamo, lijući suze u ekstazi, pjevajući hvalospjeve o svom Guruu.

Sorupananda je samo rekao, '*Iru*'.

Iru je imperativ glagola koji znači i 'Budi' i 'Ostani'. Odabirući tu riječ Sorupananda mu je naredio i da ostane fizički s njim i da također nastavi prebivati u stanju čistog bivanja.

Tattuvaraya je tamo sretno živio, služeći svom Guruu.

Sorupananda je prošao kroz djela koja je Tattuvaraya ispjevao i bio je ushićen dubinom njihova značenja i veličanstvenošću njihova vokabulara. Međutim, ničim nije ukazao na radost koju je osjećao.

Onda je pomislio u sebi, 'Ove *šastre* će biti korisne samo za učene a ne i za druge'.

Rekao je Tattuvarayi, '*Appa*, ispjevao si ove *šastre* za vlastitu dobrobit, ali ne i za dobrobit ljudi ovoga svijeta'.

Razgovor je prekinuo dolazak kuhara koji su obavijestili Sorupanandu, 'Swami, trebao bi doći pojesti svoju hranu.'

Kad je Sorupananda otišao po obrok, Tattuvaraya je, ostavši sam, promišljao o riječima svog Gurua. Slažući se s njegovim primjedbama, napisao je *Sašivanna bodham* prije nego se Sorupananda vratio s objeda. Stavio ga je pred noge svog Gurua (kad se Sorupananda pojavio) i pao je ničice pred njim. Sorupananda je bio ushićen jednostavnošću stila i brzinom kojom je Tattuvaraya pisao poeziju.

Sljedeći razvoj u priči se vrti oko događaja kojeg je Ramana Maharši spomenuo ili prepričao u više navrata:

Tattuvaraya je napisao neke od *šastri* Vedante, ali je najviše boravio u *samadhipu*. Negdje u to vrijeme su neki Virašaive, koji su bili na hodočašću, zajedno s nekim panditima, došli pred Tattuvarayu, koji je sjedio u prisustvu Sorupanande.

(Čitali su *bharani* i prigovorili su:) 'U *Bharaniju* se (samo) pjeva o velikim herojima koji su ubili tisuću muških slonova na bojištu. Kako to da si ti napisao ovo (ovu vrstu pjesme) o svom Guruu koji nije niti čuo niti išta zna o herojskim junaštvima čak ni u svojim snovima?'

Na to je Tattuvaraya odgovorio, 'Pošto naš Guru ubija ego-slonove učenika, pjevao sam na taj način.'

Oni su odgovorili, 'Ego-slon kojeg spominješ nije vidljiv oku, tako da to nije pravilno (pisati pjesmu na taj način). Međutim, čak je i za ubiti jednog ego-slona potrebno mnogo, mnogo dana. Kako je on uspio ubiti ego tisuću učenika istodobno?'

Tattuvaraya je, misleći da bi im to trebalo demonstrirati, nastavio biti u svom *samadhi* stanju bez da im je odgovorio.

Pod vodstvom moći i utjecaja Sorupanande, svi panditi koji su ostali u *paripurnamu* (su imali potpuno iskustvo Jastva) tijekom tri dana, bez znanja o tome da li je noć ili dan. Četvrti dan je Tattuvaraya otvorio oči. Svi panditi su ustali i pali ničice pred Tattuvarayom i Sorupanandom.

Rekli su, 'Zbog našeg neznanja smo prigovarali. Moć tvoje (Sorupanandine) prisutnosti je takva da čak i da naiđe deset tisuća učenika, to (tvoje prisustvo) ima sposobnost dovesti ih sve istodobno do zrelosti'.

Onda su napisali svoje stihove u hvalu *bharanija* i otišli.

Ono što slijedi je Bhagavanova malo drugačija verzija priče. Kao i kod drugih događaja iz života Sorupanande i Tattuvaraye, razlike se mogu pripisati različitim i malo odmaknutim pričama o njihovom životu:

Tattuvaraya je napisao *bharani* u čast svog gurua Swarupanande i sazvaio je skup učenih pandita da čuju njegovo djelo i procijene njegovu vrijednost. Panditi su prigovorili da se *baharani* samo piše u čast velikim herojima sposobnim za ubojstvo tisuću slonova, i da nije u redu napisati takvo djelo u čast asketu. Odmah zatim je autor rekao, 'Idemo svi skupa do mog Gurua i tamo ćemo srediti tu stvar.' Otišli su do Gurua i, nakon što su svi sjeli, autor je rekao Guruu svrhu njihova dolaska. Guru je sjedio u tišini i svi ostali su također bili u *mauni*. Cijeli dan je prošao, noć

je došla, pa još dana i noći, a još su svi sjedili tiho, bez pojavljivanja misli u ikome od njih i nitko nije mislio niti pitao zašto su došli tamo. Nakon tako provedena tri ili četiri dana, Guru je malo pomaknuo um i skup je povratio svoju misaonu aktivnost. Onda su objavili, 'Osvajanje tisuću slonova nije ništa pored moći ovog Gurua da osvoji sve na hrpu stavljene slonove naših ega koji se tjeraju ("tjeranje" se odnosi na seksualnu uzbuđenost sisavaca u sezini parenja). Stoga sigurno zaslužuje *bharani* u svoju čast!¹²

Nije nerazumno niti izmišljajuće usporediti odnos između Tattuvaraye i Sorupanande s onim koji je postojao između Muruganara i Bhagavana. Tattuvaraya i Muruganar su došli do svojih gurua (oboje su voljeli podučavati putem tišine) i nedugo nakon toga su ostvarili Jastvo. Oboje su nakon toga napisali na tisuće stihova koji su ili slavili njihove gurue ili zapisivali neke vidove njihova učenja. Tattuvarayine pjesme u slavu njegovog Gurua (i Šivaprakaša Swamija, gurua njegovog Gurua) uključuju *Venba antadi* (100 stihova), *Kalitturai antadi* (100 stihova), *Irattaimanimalai* (20 stihova), *Nanmanimalai* (40 stihova), *Jñana vinodan Kalambagam* (101 stih), *Kali madal* (232 stiha), *Ula* (393 stiha), i mnoge, mnoge druge. Onda se pojavljuje *bharani* kojeg je Bhagavan spomenuo: pjesma od 493 stiha (*Ajnavatai bharani*) o uništenju neznanja od strane 'heroja' Sorupanande. *Mokavatai bharani* je druga *bharani*, poema/spjev od 850 stihova o ubijanju obmane koja u svom tekstu uključuje 110 pjesama u kojima božica podučava svoje sljedbenike u Vedanti. Ovih 110 pjesama se često neovisno objavljuju kao tamilski molitvenik o Vedanti pod naslovom *Sašivanna bodham*. To je djelo koje je Tattuvaraya sastavio dok je Sorupananda jeo svoj obrok.

Dodatno još postoje dvije antologije tamilske poezije koje sadrže više Tattuvarayinih stihova: *Peruntirattu (Velika antologija)*, i *Kuruntirattu (Kratka antologija)*. Iako ove antologije uglavnom sadrže djela drugih autora, Tattuvaraya pridonosi s nekim stihovima u obje kolekcije te je također priznat kao onaj koji je sakupio djela koja se nalaze u obje knjige.

Muruganar je, na Bhagavanov nalog, napisao *Šri Ramana sannidhi murai*, oblikujući je prema Manikkavačagarovoj *Tiruvačakam*. U drugoj zanimljivoj paraleli Tattuvaraya je napisao *Paduturai*, zbirku od 1140 stihova izvodeći ih iz narodnih pjesama njegova vremena. Ovo djelo je također donekle bazirano na *Tiruvačakamu*. Pjesma 'Gospodarica govori svojoj služavki' koja se pojavljuje ranije u ovom uvodu dolazi iz navedene zbirke stihova. Iako je Tattuvaraya jasno odigrao ulogu nalik Muruganarovoj u Sorupanandinom životu, zanimljivo je i intrigantno spomenuti da se Satyamangalam Venkataramayyar, autor *Šri Ramana stuti pančakam*, obratio Bhagavanu kao 'Tattuvarayi' u drugoj liniji stiha devet u djelu 'Kalaippattu'. Ova pjesma se pjeva svake subote navečer u Bhagavanovoj *samadhi* odaji.

Uz originalna tamilska djela i antologije koje je sakupio, Tattuvaraya je također preveo *Brahma gitu* i *Išwara gitu* sa sanskrtskog na tamilski.

Iako je Tattuvaraya bio plodan autor, samo je jedno djelo uopće bilo pripisano Sorupanandi: *Swarupa saram*, pjesma od 102 stiha o prirodi iskustva Jastva. Ovo djelo je Ramana Maharši toliko cijenio da ga je uključio u spisak od šest djela koja je preporučio Annamalai Swamiju. Pošto su ostalih pet *Kaivalya navanitam*, *Ribhu gita*,

¹² *Dan po dan s Bhagavanom*, 21. 11. 1945. Postoji vrlo slično prepričan događaj s *bharanijem* u *Razgovorima s Šri Ramana Maharšijem*, razgovor br. 262.

Aštavakra gita, Ellam ondre (Sve je jedno) i Yoga Vašišta, Swarupa saram je u cijjenjenom društvu.

U prehodnom paragrafu sam spomenuo da je djelo 'pripisano Sorupanandi'. Međutim, može biti da je djelo jednostavno zbirka Sorupanandinih izjava o Jastvu, koja je zapisao i uredio Tattuvaraya, njegov učenik.

Unatoč Tattuvarayinom plodnom književnom opusu, za pretpostaviti je da je kao svoje najveće postignuće smatrao stanje koje mu je udijelio njegov guru Sorupananda:

Što ako me svijet od sada hvali ili grdi? Što ako Lakšmi, božica bogatstva, ostane blizu mene ili odvojena od mene? Što ako tijelo uvjerljivo postoji bez da ikad istrune ili propadne? Hoće li postojati dobitak ili gubitak za mene zahvaljujući tome, mene koji sam savršeno na svojoj glavi nosio oba stopala besprijekornog Sorupanande?¹³

Smrt Sorupanande i Tattuvaraye je opisana u tradicionalnoj priči o njihovim životima:

Sorupananda je počeo besciljno lutati, ostavljajući Tattuvarayu. Tattuvaraya ga je slijedio. Kad je Sorupananda stigao do obala mora, voda se razdvojila pustivši ga da uđe. Međutim, kad je Tattuvaraya pokušao učiniti isto (i pratiti ga) more se nije razdvojilo.

Tattuvaraya je stajao na obali, glasno plačući, poput teleta odvojenog od majke. Tražio je svog Gurua u svim smjerovima. Konačno se Sorupananda pojavio da mu da (konačni) *daršan* prije nego će zasjati kao *akanda paripurna satćitananda* (nepodijeljena transcendentna punoća, bivanje-svijest-blaženstvo)

U kontekstu onoga što slijedi, ovo je autorov način kazivanja da je Sorupananda odabrao *mahasamadhi*.

Nakon što je izvršio obrede za Guruov *samadhi*, Tattuvaraya je neprestano mislio na Sorupanandu. Ili zbog vrhunske ljubavi koju je za njega osjećao, ili zbog toga što nije mogao podnijeti razdvojenost, ili zbog shvaćanja da ne postoji ništa što bi trebao osim njegovog Gurua, odmah je dostigao *mahasamadhi*.

Hram Tatturavayinog *samadhija* se nalazi u Irumbuduru, koji se nalazi između Vriddhačalama i Čidambarama.

Bilješka uz tekst

Sami stihovi, pisani rimskim tipom slova, su Sorupanandini ali dodatne, kurzivom pisane preambule su vjerovatno dodane od kasnijeg, nepoznatog komentatora. Međutim, te dodatne opaske su oduvijek bile povezane s djelom i sada se smatraju njegovim integralnim dijelom.

Ovo je drugo izdanje. Dio prijevoda je malo revidiran.

¹³ *Jñana vinodan kalambagam*, stih 99.

Stihovi priziva Jastva

1. Neka jedinstveno Jastvo, koje se pojavljuje kao raznolikost objekata poput zlata što poprima oblik kalupa u koji je izliveno, bude naša potpora i vodič u sastavljanju ovog djela, *Swarupe Saram*, koje objavljuje da je priroda cijelog svijeta jedino svijest.

Tekst

2. *Stoga što ne postoje tri vrste razlikovanja, sve jest samo svijest¹⁴. Sigurnost u postojanje svijesti izražena je na taj način.*

Zato što nema apsolutno ničega što bi bilo različito od svijesti, pet elemenata, zajedno s pet čula i pet organa akcije – svi su oni jedino svijest. Štoga da je na početku, u sredini i na kraju – sve je to također svijest. Neopisiva iluzija je također svijest. Onaj tko opaža i sam čin opažanja su također svijest.

3. **Pitanje:** *Postoji li logičan način kojim se može zaključiti da je sve jedino svijest?*
Odgovor: *Da, postoji.*

Sva raznolikost svijeta koja potiče od pogrešnih percepcija uma i koja se čini stvarnom – nije li to samo svjedočenje svijesti? Stoga je sve – počevši od oslobođenja i uključujući čistoće i nečistoće, radost i tugu, i ono što jest i ono što nije – suština (realnost, naše istinsko biće).

4. **Pitanje:** *Ako je sve suština (realnost, čista svijest), pojavljuju li se objekti kao naše vlastito Jastvo, koje je bivanje-svijest-blaženstvo?*
Odgovor: *Da, pojavljuju se.*

U kojem god smjeru pogledam, postoji samo savršena *swarupa* (svoj vlastiti oblik, istinska forma). Prava priroda svetih voda je blažena svijest. Prava priroda svih stihova koji hvale Gospodina je blaženstvo. Koji drugi oblici mogu postojati osim mene?

5. **Pitanje:** *Je li ta izjava samo govorna ili je iskustvena?*
Odgovor: *Ona je također doživljena.*

Moj guru je podučavao: 'Pojavljivanje svijeta i njegov temelj – sve je to u Tebi. Ne postoji nitko tko ne kaže „ja“. Dakle, temeljito ispitaj to „ja“.' Ako je to pažljivo i temeljito spoznato (može se reći) 'Ja sam jedino savršena svijest'. Stoga sam ja primarni entitet (prvobitno postojanje, izvorna cjelina).

¹⁴ Bhagavan spominje tri vrste razlika u *Razgovorima s Šri Ramana Maharšijem*, razgovor br. 264:

D: Da li Bhagavan vidi svijet kao dio ili djelić sebe? Kako on vidi svijet?

M: Jastvo jedino *jest* i nema ničeg drugog. Međutim, razlikovanje postoji zbog neznanja. Razlikovanje je trovršno: (1) od iste vrste; (2) od različitih vrsta; (3) kao dijelova u sebi. Svijet nije neko drugo jastvo slično Jastvu. On nije različit od Jastva; niti je dio Jastva.

6. **Pitanje:** *Koji je entitet imao ovo iskustvo Jastva i kad se to iskustvo pojavilo?*

Odgovor: *To je moje iskustvo i iskustvo je uvijek prisutno.*

Vidio sam vlastitu prirodu kao čistu svijest. Vidim jedino sebe a ne ogromnu raznolikost svijeta. Jesam li u bilo koje doba prestao postojati (jednostavno zato što) nisam temeljito sagledao sebe?

7. **Pitanje:** *Ako je sve samo Jastvo, zašto toliko mnoštvo imena?*

Odgovor: *Mnoštvo imena ne čine mnoštvo Jastva.*

Zato što svatko prebiva kao 'Ja' i izjavljuje da je 'Ja', skroz do Išware, ne postoji ništa drugo osim 'Mene'. Ista osoba se oslovljava drugačije kad je sin, mlađi brat ili otac; hoće li tijelo te osobe biti drugačije ako ga se drugačije naziva?

8. **Pitanje:** *Ako je to tako, spoznavatelj i spoznato će biti različiti.*

Odgovor: *Ne, neće biti različiti.*

Jastvo preostaje kao (vidjelac) 'Ja'. Oni objekti koji su odbačeni kao 'ne-Ja' – oni su također Jastvo. To je kao kad netko navečer ode na spavanje kao on i pojavljuje se (u snu) kao forma (vidjelac) svijeta i probudi se opet kao on.

9. **Pitanje:** *Što je nerazdvojiva priroda Jastva koja sjaji kao sve?*

Odgovor: *Jastvo sjaji samo od sebe (svojim vlastitim neposuđenim sjajem), samo po sebi.*

Jastvo sjaji kao tijelo, kao ljubljena duša, kao svako djelovanje, kao neznanje, kao uživanje istinske *jñane*, kao blaženstvo realnosti i kao jedinstvena svijest – zaista, to je moja vlastita istinska priroda.

10. **Pitanje:** *Je li moguće dati pravo ime Jastvu koje sjaji samo po sebi?*

Odgovor: *Zato što je to transcendentalno iskustvo¹⁵, nije mu moguće dati ime.*

Opisivat će ga kao blaženstvo, kao transcendenciju, i kao svjedoka svega što preostaje na vrhuncu četiriju *Veda*. Kojom oznakom bi mogao označiti moju pravu prirodu, koju se ne može dokučiti svim imenima spomenutim u *jñanijskim* svetim spisima.

11. **Pitanje:** *Ako je transcendentalno, ne postoji prostor za ispitivanje. Zato je nužno ukazati na njega i označiti ga na neki način.*

Odgovor: *Zato što je to sve što postoji i ništa od toga, izvan je svakog opisa.*

Je li to 'Ja'? Je li to 'To'? Jesam li ja To? Je li To 'Ja'? Je li to sjajuća *jñana*? Je li to ono što leži izvan *nada tattve* (najviše *tattve*)? Je li to *mauna*? Je li to čisto stanje (*śuddha*)? Je li to praznina? Samosjajeće, prirodno stanje je sve to i ništa od toga.

¹⁵ Iskustvo koje nadilazi spoznaju, op. prev

12. **Pitanje:** *Ako se to tako kaže, nitko ne može ostvariti Jastvo i ne može biti ostvarenja. Stoga bi neko ime trebalo tome biti dano.*
Odgovor: *Imena su dana u Vedama.*

Prosvjetljenje je 'Ja'; oslobođenje je 'Ja'; savršeno blaženstvo je 'Ja'; bivanje je 'Ja'; svijest je 'Ja'; spokojstvo/smiraj je 'Ja'; čistoća je 'Ja'; praznina koja se nalazi izvan obuhvata *Veda* je 'Ja'; čista svijest, izvorište svega, je 'Ja'.

13. **Pitanje:** *Proizlaze li svi ti opisi iz iskustva?*
Odgovor: *Oni bivaju doživljavani i oni ujedno nadilaze doživljavanje.*

Sine moj! Postao sam i prebivao kao neopisivo iskustvo, transcendentalna radost i sve ostalo. Nisam osjećao ni potrebu da objavim, 'Riješio sam se karme koja uzrokuje bijedu.' Pronašao sam Jastvo i bio oslobođen.

14. **Pitanje:** *Kakva dobrobit proizlazi iz tog iskustva?*
Odgovor: *Postajanje vladarem kraljevstva oslobođenja.*

Zadobio sam vrhunsko kraljevstvo koje se ne gubi. Spalio sam parove suprotnosti – sreću i tugu. Odustao sam od života u šumi utjelovljenog postojanja, koje me mučilo mislima. Ušao sam i zauzeo kuću oslobođenja.

15. **Pitanje:** *Kakvoj predstavi će ovaj kralj svjedočiti na pozornici?*
Odgovor: *Svjedočit će plesu tri avahaste (stanja budnosti, sanjanja i dubokog sna bez snova).*

U budnom stanju svjedočit ću plesu pet organa djelovanja/akcije i pet osjetila percepcije/opažanja. U sanjanju svjedočit ću plesu uma. U snu bez snova (spavanju slobodnom od misli) plesat ću ples bezoblične praznine (stanja bez fizičkih i mentalnih objekata). Međutim, ja ću (uvijek) ostati uzvišena bit-suština-esencija (prebivati kao Jastvo).

16. **Pitanje:** *Gdje je bilo to iskustvo kad si na sreću i tugu gledao kao na 'Ja'?*
Odgovor: *Tada sam također prebivao kao Jastvo, nisam bio ništa drugo.*

Tko je bio onaj koji je prebivao kao (ego) 'ja'? Ako ga ugledam, neću mu dozvoliti da preuzme oblik tijela. Samo 'Ja' čiji je oblik svijest je pravo 'Ja'. Sva druga 'ja' će se vezati za oblik i prolaziti kroz rođenje i smrt.

17. **Pitanje:** *Jastvo je nepromjenjivo. Neće li biti vezano ako se uključi u djelovanje?*
Odgovor: *Budući da Jastvo stoji kao svjedok poput sunca, neće se vezati.*

Čak i ako nosim teret obitelji koja me prati poput sjenke, ili me oblak zvan *maya* pokrije svojim velom, Ja sam, bez sumnje, sunce *jñane*, samosjajeći kao čista svijest i Ja preostajem kao svjedok svijeta.

18. **Pitanje:** *Ali jñani ne ostaje neaktivan poput sunca.*

Odgovor: *On također ostaje neaktivan.*

Što god da dođe, koje kod se radnje napravile, u čemu god da uživam, Ja sam samo čista svijest, ostajući podalje i svjestan, bez da postanem bilo što od toga.

19. **Pitanje:** *Sve stvari se kreću zato što ih Jastvo pokreće. Stoga, ne postoji li vezanost za Jastvo?*

Odgovor: *Poput uzice kojom se zavrti zvrk, ne postoji vezanost za to.*

Razni (unutarnji i vanjski) organi rade (radnje) poput zvrka kojeg se zavrtilo. Ali, poput uzice koju se koristi da se zavrti zvrk, neću se s njima spojiti. Riješio sam se vezanosti za njih. Postao sam vlastito Jastvo. Moja vezanost je zaista nestala.

20. **Pitanje:** *Ali koji je put kojim je znanje postignuto a neznanje uništeno?*

Odgovor: *U vlastitom iskustvu Jastva ne vidi se niti postignuće znanja niti uklanjanje neznanja.*

Čime je neznanje uništeno? Kroz što je znanje dobiveno ispitivanjem izniklo? Kako to da je jasnoća, poznata kao transcendentalno iskustvo istinskog znanja, dostignuta? Osim Jastva, što drugo poznajem?

21. **Pitanje:** *Kako (onda) može postojati jñani ako nije postojala svjesnost o zori znanja i uklanjanju neznanja? Potrebno je dati neki trag.*

Odgovor: *S neznanjem uklonjenim iz znanja, nestvarnog od stvarnog, postajući oboje i postajući nijedno – ovo je zaista priroda jñanija.*

Kad je konačno ono što je stvarno zasjalo kao 'Ja', da li je nestvarno, koje je postalo 'Ja' otišlo negdje? Postao sam osnova i stvarnog i nestvarnog, ali ostao sam izvan dohvata suprotstavljenih parova stvarnog i nestvarnog.

22. **Pitanje:** *Bilo je rečeno 'Ja sam posjednik tijela ali nisam tijelo.' Sada se kaže 'Ostat ću različit od tijela i također ću biti tijelo.' Što je istinito?*

Odgovor: *Istina je ostati u tijelu ali podalje od tijela, poput ljuske sjemenke manga koja ostaje unutar kore ali podalje od nje.*

O, rekao sam, 'Ja sam tijelo!' Smatrao sam bogatstvo svojim! Osjećao sam, 'Ja sam uživatelj!' Nije li sve to lažno? Iako sam bio sve, počevši s tijelom, pravo 'Ja' je uvijek bilo odvojeno bez da se vezalo za bilo što, poput jezgre manga u sjemenki/koštici slatkog manga.

23. **Pitanje:** *Da li se takvim biva (vezanim i nevezanim) samo u razdoblju neznanja, ili i u razdoblju znanja?*

Odgovor: *U oba.*

Razdoblja *ajñane* i *jñane* su bila viđena i doživljena poput razdoblja u kojima se intelekt nije razvio i u kojima se intelekt razvio. Sve što je bilo superponirano tijekom prakse sad je postalo lažno.

24. **Pitanje:** *Postoje li život i smrt tijekom razdoblja neznanja koje postoji prije ovog iskustva?*

Odgovor: *Ne postoje zato što su prividni.*

Oh, gdje sam rođen? Što sam obožavao kao Boga? Gdje sam tražio utočište? Kad sam postao blažena esencija, stvarnost, doživljavajući neprekidno blaženstvo, nije li sve ovo (bilo znano da je) lažno?

25. **Pitanje:** *U kojem je stanju bilo Jastvo prije svanuća ovog iskustva?*

Odgovor: *Kada sam iskupljen realizacijom istine, nisam toga više svjestan.*

Živio sam postajući 'netko'. Uzalud sam radio za 'nekoga'. Prolazio sam kroz promjene uzimajući tisuće imena. Sad je toga dosta! Vidio sam svoje Jastvo, ono koje mi je bilo teško za otkriti. Oh, sad sam slobodan!

26. **Pitanje:** *Što je dobiveno i doživljeno ako se ugleda Jastvo?*

Odgovor: *Um se rastvori u ljubavi i čovjek postane sat-čit-ananda.*

Učinio sam da se prevarantski um otopi i rastvori. Znao sam se kakav zaista jesam. Pošto sam temelj-podloga-osnova svega, postao sam i boravio kao Ja, bistra ambrozija (čisti nektar) *sat-čit-anande*.

27. **Pitanje:** *Je li izjava 'Svijet je samo Jastvo' točna u prenesenom značenju. a ne u doslovnom?*

Odgovor: *Sve viđeno ne može postojati odvojeno od oka. Slično tome, svijet ne postoji odvojeno od Jastva.*

Može li nešto biti viđeno a da je odvojeno od oka? Može li se nešto čuti što je odvojeno od uha? Jesu li se bilo koji od ostala četiri elementa manifestirala neovisno o prostoru/akaši? Iako se čini da je svijet poput fatamorgane, nakon što se pomno ispita, može li svijet postojati odvojeno od Jastva?

28. **Pitanje:** *Vidioc i viđeno se čine odvojenima.*

Odgovor: *To je poput zlata koje se nalazi u raznim ukrasima. Ne postoji razlika.*

Ovdje, osim mene, ništa drugo ne postoji. Kunem se u to. Zlatni ukras ne postoji odvojeno od zlata. Na isti način na koji se oblik zlata može promijeniti i dati mu različita imena, opisao sam Jastvo na različite načine.

29. **Pitanje:** *Koja je priroda ovog iskustva?*

Odgovor: *Ono je transcendencija koja se uzdiže, rastapajući misli, i u kojoj sve sjaji kao Jastvo.*

Ono je izvan dosega govora i izvan dosega uma. Ono je bistra-čista-jasna ambrozija koje se ne može zasititi čak i kad nas preplavi. Poput sline koja se luči na jeziku potiče iz nutrine. Poput posude bez otvora¹⁶ ostaje kao 'Ja' bez bivanja drugim.

¹⁶ Posuda bez otvora je sferična posuda od pečenog blata bez otvora koja upija vodu zahvaljujući poroznom materijalu.

30. **Pitanje:** *Pošto sve postoji kao Šivam, zašto bi se trebalo postati Šivam?*

Odgovor: *Zato da se omogući uklanjanje svih razlikovanja između 'jedan' i 'dva' i postignuća savršene jnane.*

Ne pitaj 'Što je blaženstvo Šivama? Što je Šivam-priroda? Koje su Šivine aktivnosti?' To je samo punoća svijesti koja se ne dijeli, ne ujedinjuje i ne postaje različita od sebe.

31. **Pitanje:** *Što treba odbaciti kao asat (nestvarno) i što treba prihvatiti kao sat (stvarnost)?*

Odgovor: *Odbaci objekte koje poznaješ kao asat i prihvati svijest kao sat. Ovo je spokojstvo.*

Sve *tattve* (principi) koje poznaješ su Ti strani (tuđi su za Tebe). Dok odbacuješ te objekte kao 'ne-Jastvo', realiziraj Jastvo kroz svijest koja preostaje kao ono što te objekte odbacuje. Ovo je spokojstvo.

32. **Pitanje:** *Ako je spokojstvo jedino istinito, što je svjedok?*

Odgovor: *Spokojstvo je samo po sebi sve, počevši od svjedoka pa do svanubhave (vlastitog iskustva). To je Šivam, stanje mirnog uma.*

Spokojstvo je samo po sebi svjedok-Jastvo. Svjedok-Jastvo je samo po sebi *brahman* (apsolutna svijest, vrhovna realnost, sveopće biće). *Brahman* je punoća. Čista punoća realizirana ispitivanjem je sama po sebi uvijek-prisutna *svanubhava*. Ovo je miran um koji je sam po sebi *Šivam*.

33. **Pitanje:** *Čak i ako se um povuče, sayujyam (jedinstvo) je dosegnuto samo onda kada je maya uništena.*

Odgovor: *Uništenje uma je samo po sebi uništenje maye i stoga je to sayujyam.*

Vidio sam put kojim se um rađa i koji vodi do rađanja svijeta i rađanja činitelja, ego 'ja'. Ne-povlačenje uma je samo po sebi *maya*. Nepokolebljivost onih koji uništavaju *mayu* zaista jest *sayujyam*.

34. **Pitanje:** *Ako je ovo sayujyam, gdje odlaze prošle karme?*

Odgovor: *One će u ovom iskustvu nestati bez traga.*

Riješio sam se straha koji proizlazi iz bijede zamišljanja, 'Prošao sam beskrajni niz rađanja i umiranja.' Sav drevni svijet je postao ogromno, prazno prostranstvo koje je Jastvo, pošto je sve što je različito od Jastva lažno.

35. **Pitanje:** *Kad već postoji takvo iskustvo, zašto stvarati karmu?*

Odgovor: *Dok se ovo iskustvo ne pojavi, karma se stvara.*

Dok nisam postao beskrajno, blaženo iskustvo putem nadmoćne mudrosti koja sva obožavanja i slične stvari smatra 'ne-Jastvom', obožavao sam bogove u propisano vrijeme i u skladu sa zavjetima.

36. **Pitanje:** *Tko će ostvariti ovo iskustvo?*

Odgovor: *Ostvarit će ga samo oni koji su čisti i koji imaju propisane predispozicije.*

Iskustvo stvarnosti – vječno prebivanje i sjajenje kao jednota, bez mana, kao punina i istina – je ostvareno samo od onih koji su najkvalificiraniji, čisti, koji imaju neuzburkan-stabilan-postojan tih um i koji prolaze svoje posljednje rođenje.

37. **Pitanje:** *Koja su obilježja onoga koji je čist?*

Odgovor: *One su sljedeće: (Odgovor je sadržan u stihovima 37-42)*

Oni neće govoriti grube riječi; neće nikoga mrziti; imat će radosna lica; u kojim god stvarima uživali, neće to koristiti za sebe nego će ponuditi velikanima; neće se družiti sa zlim osobama; neće proklinjati nikoga; njihove oči neće sjati gnjevom. Ovo su oni koji su se oslobodili rođenja.

38. Oni neće, kao stvarne, vrednovati stvari koje je moguće uništiti; nikad neće u govoru reći, ‘Ovo je dobro, a ono je loše’; neće tugovati za događajima iz prošlosti; ništa neće osuditi; oni su uzvišeni.

39. Oni neće, s prezirom, govoriti o propisima iz *Veda*; neće napustiti pjevanje i rastapanje u devociji dok god su živi; neće zaboraviti na smrt; neće se vezati za ovaj svijet putem slabosti uma; to su oni koji više neće biti rođeni.

40. Oni neće iskusiti iznenadna kretanja uma; željeti će znati jedino put do spasenja; njihovi umovi neće biti uronjeni u vezanosti, pohlepno govoreći ‘Ovo je moje bogatstvo, moja žena i moja djeca.’ To su oni koji su zreli.

41. Hoće li oni brinuti o stvarima koje drugi vrednuju kao poželjne i nepoželjne? Kad se zaista pogleda, stvarno je malo onih koji postaju spokojni i vječni, koji imaju iskustvo istine te prebivaju u konačnom/finalnom stanju.

42. Oni koji ne vide ništa drugo osim Jastva ovdje i odsada/ubuduće, koji su van toga (vremena) i bez ikakvih podjela, hoće li se oni unazaditi/srozati ne smatrajući trivijalnom ovu fantomsku pojavnost svijeta koja je iluzorna igra *sankalpi*/odluka?

43. **Pitanje:** *Šastra vasana (latentna želja za znanjem svetih spisa) ili vasane znanja i neznanja – neće li se i one pojaviti u tim jñanijima čak i preko zaborava?*

Odgovor: *Zato što su to vasane (pritajene sklonosti ili skriveni utisci koji postoje sve dok postoji um koji prikriva čistu svijest), neće se pojaviti.*

Za vrijeme svake superponirane *avašthe* (prolaznih stanja kao što su fizička budnost, sanjanje i besano spavanje), oslobođeni jasno zna da su iluzije zvuka i iluzije stvarnog i nestvarnog samo iluzije uma, zato što je superponirana *avaštha*, koja se pojavljuje i nestaje, lažna.

44. **Pitanje:** *Ako je to tako, što za takve označava obožavanje Boga?*

Odgovor: *Obožavanje je jedino vidjeti Jastvo.*

Veliki *tapasvini* predano, s cvijetom prostora spokojstva i mantram osame, obožavaju božanstvo (koje prebiva poput) prostranstva svijesti u hramu tijela. Tko može biti jednak onima koji žive vječno, diveći se takvim *jñanijima*.

45. **Pitanje:** *Zašto svi ne obožavaju na taj način?*

Odgovor: *Zbog neznanja.*

Kad se tri osnovne voćke (mango, nangka i banane) zajedno s rižom na mlijeku stave ispred njih, oni će žuditi za hranom koju je isprovraćao pas. Bez spoznaje da su oni velika esencija, temelj svih stvari i svih moći, postat će robovi moćnika.

46. *Ovo se tiče onih koji vrijeđaju jñanije.*

Oni ne poznaju poštenje/pravednost i ispravnost/čestitost; ne poznaju iluzornu prirodu svijeta; ne poznaju sebe; oni ne shvaćaju sramotu koja proizlazi iz njihova neznanja. Iznutra su tamni i bez razloga vrijeđaju one koji su dobri, pravednike. Kojim će putem ti ljudi ići?

47. **Pitanje:** *Jesu li sve knjige, osim svetih spisa jñane koji govore o vrhunskom blaženstvu, neistinite?*

Odgovor: *Tako je; one nisu istinite.*

Pet cvjetova njegove su strijele. Kukac sa šest nogu je tetiva na njegovom luku. Meka šećerna trska njegov je luk. Bestjelesni Kama (neutjelovljena strast) je hrabar ratnik. Sve će zaraziti moćnom žudnjom. Sve je to lažno. Slično tome, je li ova jalova pojavnost svijeta istinita? Odgovori sam na to pitanje.

48. **Pitanje:** *Jesu li vrijeme i slične pojave stvarne?*

Odgovor: *Onima koji nisu vezani nizašto one su sigurno lažne.*

Što god da je u pitanju, bilo to vrijeme, ili Bog, ili karma, ili iluzorna pravila, mentalni procesi (funkcioniranje ili rad uma), veliki entuzijazam pomoću kojeg se nešto ostvaruje – javlja li se pitanje o dobroj ili lošoj strani navedenih stvari onome koji ni na koji način nije vezan?

49. **Pitanje:** *Jesu li (vrijeme i druge pojave) makar malo potrebne tijelu?*

Odgovor: *Zato što je tijelo ne-Jastvo, one nisu potrebne.*

Zašto su rođeni oni koji su lukavi i ne traže vlastito Jastvo? Što je ovo tijelo koje je došlo u postojanje putem hrane? Tko je 'Ja'? Koliko je bilo tijela koja su odbačena? Nebrojena su bila tijela koja su s užitkom uzimana opet i opet.

50. **Pitanje:** *Nisu li svi oni (jive) odražena svjesnost?*

Odgovor: *Zato što nema znanja ako nam guru ne omogući spoznaju, one su samo odražena svjesnost.*

Za razotkrivanje nestvarnog kao nestvarnog i stvarnog kao stvarnog, guru je zaista bio potreban. Jao! Sve jive su, postajući kraljevi i dostižući veličajnost¹⁷, samo odražena svjesnost.

51. **Pitanje:** *Zbog čega bi se jedinstveni Brahman pojavio razdijeljen poput mnoštva, poput odražene svjesnosti?*

Odgovor: *Onima koji ga ne vide kao jednog (jednotu), pojavljuje se poput mnoštva.*

Što je istina o odraženom svijetu koji se pojavljuje u jednom (*Brahman*) ali se ne pojavljuje kao jedan? Poput prizora koji se pojavljuju u viziji zbunjene osobe, svijet se pojavljuje poput mnoštva samo onima s neispravnim znanjem i koji ga stoga ne vide kao jednu/jedinu stvarnost.

52. **Pitanje:** *Kad je sve jedno (jednota), koji je razlog da to ne vidimo kao jedno?*

Odgovor: *Ne znam razlog za nepoznavanje Jastva koje postoji kao naše vlastito Jastvo.*

Kakvog li čuda kad pojedinac traži Jastvo ne poznajući Jastvo! Što mogu reći o tome? Znaj da je to poput osobe u ovom svijetu koja stoji uronjena (do grla) u vodi žedajući. Što drugo mogu reći?

53. **Pitanje:** *Koji je put do viđenja Jastva?*

Odgovor: *Prebivajući mirno u Jastvu. Ovo je srž istraživanja/proučavanja svetih spisa.*

Ti koji si, brbljajući svete spise, postao ohol! Ti koji sakupljaš karmu svojom kastom i podrijetlom! Možeš li postati satvičan, spoznati Jastvo putem Jastva, napustiti neprekidno djelovanje i ostati miran?

54. **Pitanje:** *Može li predaja Bogu biti jñana?*

Odgovor: *Ne može biti predaje odvojene od onoga koji se predaje.*

Oni koji se naslađuju identificirajući se s tijelom će obavljati *puju*, mahati svjetlima i s čežnjom spojiti dlanove u molitvu pred idolom boga, ali neće pitati da li je istinski Bog onaj koji obožava ili je to idol.

55. **Pitanje:** *Nije li potrebno otići i vidjeti festival kočije?*

Odgovor: *Ne. Onaj koji vidi festival kočije bi trebao biti viđen.*

Oni će otići, vidjeti i pozdraviti kočiju na prikladan dan festivala kočije. Jao! Napuštajući Jastvo koga će oni obožavati? Bog viđen u kočiji nije punoća/punina. Zar to nitko ne zna?

¹⁷ U originalu ova fraza može značiti 'arogantno se šepureći'. Ona se također može prevesti kao 'cvjetati i postati poput male djece'.

56. **Pitanje:** *Ako je to tako, je li yoga dobra?*

Odgovor: *Nije potrebna za spoznaju svijesti.*

Oni će prakticirati duboko poštovanu yogu, ostajući u kutu i kontrolirajući svoj dah i govor. Je li ta *sadhana* potrebna za viđenje i prebivanje u vrhunskoj svijesti? Oni pokušavaju jesti i živjeti dugo tako da učine tijelo jakim.

57. **Pitanje:** *Može li u tom slučaju sannyasa biti dobra?*

Odgovor: *Istinsko blaženstvo, prisutno u onih koji se odreknu ega, nije prisutno u sannyasi. Kako onda ona može biti dobra?*

Oni će bez ikakvih poteškoća uzeti zdjelu za prošnju; obrijat će svoje glave i nositi samo tkaninu preko prepona; i pričinjavat će se da su veliki. Hoće li oni također iskusiti blaženstvo spavanja bez spavanja (budnog spavanja, svjesnog prebivanja u dubokom snu bez snova) koje iskuse oni koji su se odrekli ega?

58. **Pitanje:** *U tom slučaju nisu potrebna proučavanja svetih spisa i duhovna praksa?*

Odgovor: *Onima koji su vidjeli Jastvo, koje je njihovo istinsko obilježje/indikator, ona nisu potrebna.*

Koja je *šastra* potrebna za viđenje vlastitog Jastva? Kakva je *sadhana* potrebna? Nije li sve to luda igra? Oni koji smatraju iluziju stvarnom – poput imaginarnog vražićka stvorenog da bi uplašio prostodušne ljude – neće vidjeti Jastvo.

59. **Pitanje:** *Nije li sadhana potrebna za spoznaju Jastva?*

Odgovor: *Od koje je koristi sadhana koja ne omogućava viđenje sadhake?*

Objekti viđeni kao mnoštvo, poput muškog, ženskog i neutralnog, te vidioć koji ostaje kao jedan – sve je to samo manifestacija vrhunske svijesti. Mogu li oni postojati odvojeno od svijesti? Koliko god *sadhane* prakticirali, od kakve će to koristi biti za one koji ovo jasno ne znaju/razumiju?

60. **Pitanje:** *Zbog čega oni pate umjesto da ispituju i ostvare Jastvo?*

Odgovor: *Oni pate zato što nisu iskusili ono što su proučavanjem/studiranjem saznali da pojedinac (individua) jest.*

Zašto bi ostvarenom bilo važno tko na kakav način živi? Zašto bi ostvarenom bilo važno tko gdje ide i na koji način? Njegovo samotno stanje je poput šišmiša u gnijezdu. Bit će u svakom pogledu odvojen i spavat će dubokim snom bez snova u iskustvu blaženog stanja koje nikad ne prestaje. Blaženstvo je samo za njega.

61. **Pitanje:** *Nije li potrebno poznavati prirodu Išwara i jive?*

Odgovor: *Zato što je Šivam ne-dvojan, to nije potrebno.*

Oni će reći da je Išwara beskrajn i da je *jiva* konačna. Oni će reći da je *jiva* poput oka a Išwara poput sunca. Ovo dvoje sigurno ne može biti ne-dvojno. Čista svijest koja nije nijedno od to dvoje je jedina *Šivam*.

62. **Pitanje:** *Koji je onda put do realizacije Šivama?*

Odgovor: *Put do viđenja vlastitog Jastva je odbacivanje svega ostalog kao maye.*

Potpuno inertno sjeme postaje embrij/fetus i onda oživljava miješajući se sa svjesnim prauzrokom. Čini se kao da je stvarno. Kad se to dogodi, onaj koji kontemplira svoju istinsku prirodu, smatrajući sve ovo iluzornim, je *Šivam*.

63. **Pitanje:** *Neće li oni koji znaju prošlost, sadašnjost i budućnost postati Šivam?*

Odgovor: *Samo oni koji su vidjeli Jastvo, koje je van vremena, su Šivam, a ne oni koji znaju tri dimenzije vremena.*

Samoobasjano Jastvo uništava i noć i dan, dvoje koji određuju jučer, danas i sutra. Zato je *Šivam* samo onaj koji je postao Jastvo i stoga obožava prikladan dan koji je jedan jedinstveni vječni dan.¹⁸

64. **Pitanje:** *Ako se odreknemo jñana šastri (knjige znanja, tekstovi znalaca), kako možemo ostvariti blaženstvo oslobođenja?*

Odgovor: *Oslobođenje je pojavljivanje spokojstva i uživanje u Jastvu, slobodan od tjeskobe. Kakva je korist od knjiga kad je to ostvareno?*

Mogu se poznavati *jñana šastre*, ili uzeti dobra *sannyasa* (savršeno odricanje od svijeta iluzije, stanje u kojem pojedinčeva pažnja ne pranja uz stvari i misli), ili se može pokušati iskusiti *mauna samadhi*, ali neopisivi užitak oslobođenja je jednostavno postati Jastvo, ostajući slobodan od svih tjeskoba, doživljavajući blaženstvo.

65. (nastavak stiha 64)

On može biti obdaren znanjima, ili usavršen u veličanstvenoj yogi, ili njegovo tijelo i čula mogu biti aktivni, ali onaj koji se ne stopi s vrhunskom/svevišnjom milosti neće poznavati spokojstvo i neće zadobiti konačnu nagradu, blaženstvo oslobođenja bez premca.

66. **Pitanje:** *Ako je to tako, ne trebaju li oni iskusiti čak ni prarabdhu?*

Odgovor: *Ako se ostane nepokretan kao Jastvo, poput stupa koji podržava vjetrenjaču, prarabdha će se iscrpiti.*

Vi prosti, vi neuki koji se valjate u tri tipa *prarabdhe*¹⁹! Ako razumijete da će milodare dijeliti oni koji su ih primali, možete biti poput stupa koji podržava vjetrenjaču.

¹⁸ Komentar: Bogorealiziranome (onome koji prebiva kao čista svijest) ne preostaje da kao odgovarajući „povoljan dan“ obožava išta drugo osim svezremene i bezvremene vječnosti, nepromjenjive stalnosti koja je isto što i Njegova istinska priroda. (*Swami Brahmajñanananda*)

Napomena: alternativni prijevod komentara može glasiti:

„Kao što Jastvo postavši svjetiljkom mijenja (uništava) dan i noć koji određuju što je jučer, danas, sutra, tako isto samo onaj koji štuje dan koji je uvijek jedan dan (bivajući uvijek jedan) je Šivam (kako god Šivam shvatili -- Bog, čista inteligencija...). (*Nikola Rajić*)

¹⁹ **Bhagavan:** *Prarabdha* (akcije koje tijelo u ovom životu mora napraviti) je podijeljena u tri kategorije: *ichha*, *aničha* i *parečha* (osobna želja, bez želja i zbog želja drugih). Za onoga tko je ostvario Jastvo ne postoji *ichha-prarabdha*. Druge dvije, *aničha* i *parečha*, preostaju. Štoga on čini je čin za druge. Ako postoje stvari koje

67. **Pitanje:** *Hoće li to iskustvo doći svima?*

Odgovor: *Ako se okrenu k nutrini umjesto da su okrenuti k vanjskom, ovo iskustvo će doći svima.*

Objavljujem: ‘Ako su njihovi umovi usmjereni k nutrini, njegujući svjetlost svijesti (bivajući prisutni kao čista svijest) i ne postanu usmjereni k vanjskom, svi na ovoj zemlji su sposobni vidjeti Jastvo kako sam i ja vidio Jastvo.’

68. **Pitanje:** *Zar jñaniji ne moraju djelovati (vršiti karmu, obavljati rad, izvoditi aktivnosti)?*

Odgovor: *Zato što su oni vidjeli istinu o djelovanju i onome tko djeluje, ne trebaju djelovati.*

Onaj koji je u svom umu jasno vidio vršitelja djelovanja i sama djelovanja, koji se tako iskupio i postao realnost (nepromjenjiva stvarnost, vječna istina), hoće li taj, bezuvjetno u svakom rođenju, obavljati svaku aktivnost u propisano vrijeme?²⁰

69. **Pitanje:** *Hoće li jñaniji mrziti karmije (one koji obavljaju aktivnosti) kad ih ugledaju?*

Odgovor: *Uživat će u pogledu na karmije na isti način na koji svjedoče mađioničarskim trikovima, ali ih neće mrziti.*

Vidjevši obmanjivače koji ne mogu vidjeti i uživati u stvarnosti kakva jest i koji se ne mogu rastopiti iskusivši je, radovao sam se. Postoji li bilo kakva ljutnja od strane Mjeseca koliko god prividnih lotosovih cvjetova cvjetalo²¹?

70. **Pitanje:** *Na koji se način ovo iskustvo pojavilo?*

Odgovor: *Dobiveno je providnošću kroz milost Gurua.*

Poput slatke voćke manga koja se pojavljuje pod trnovitim drvom karuvelama (Prosopis juliflora), božanska lotosova stopala Gurua – koji ima moć darovanja milosti koja me pretvara u stvarnost koju svi svuda traže – su došla meni, koji je bio ispunjen zlom, ponovno i ponovno se rađajući.

on treba napraviti za druge, on ih radi ali rezultati tog rada ne utječu na njega. Kakvegod bile radnje koje takvi ljudi rade, za njih se ne hvataju ni *punya* (zasluga) ni *papa* (griješ).

(*Pisma iz Šri Ramanašramama*, 3. lipnja 1946, str. 65).

Stup koji je potreban za postojanje i rad vjetrenjače ostaje nepromijenjen (ne podliježe utjecajima). Samo se krila vjetrenjače kreću. Slično tome, Jastvo je nedodirnuto *prarabdhom*. Jedino je tijelo pod njenim utjecajem.

²⁰ Ovo je retoričko pitanje za koje se podrazumijeva niječan odgovor.

²¹ Zato što se lotosovi svjetovi zatvaraju kad mjesec izađe (tj. po noći) postoji tradicija koja govori o tome da mjesec i lotos postoje u stanju uzajamnog neprijateljstva. Međutim, ako je lotos samo iluzoran, onda se mjesec nema razloga ljutiti na njega.

71. **Pitanje:** *Je li dobivanje ovog iskustva tako teško?*

Odgovor: *To je ekstremno teško.*

Gdje je moje (stanje) postojanje u obliku ega? Gdje je moja vezanost? Gdje je moja želja za vladanjem nad nebom i paklom? Šiva! Šiva! Gdje je *jñana* guru? Gdje je oslobođenje? Na koji način da to izrazim?²²

72. **Pitanje:** *Koja je dobrobit od ovog iskustva?*

Odgovor: *Zadobivanje Jastva koje je izvan uma.*

Nisam zadobio ništa drugo osim Jastva. Jastvo je cijelo vrijeme bilo moje. Ne postoji vezanost ili oslobođenje odvojeno od mene. Ako se (to) vidi, čak je i um koji to ispituje nepostojeć.

73. **Pitanje:** *Čim se to iskustvo zadobije, koga bi trebalo obožavati?*

Odgovor: *Trebalo bi obožavati Gurua, 'Ja' i tijelo gledajući na njih kao na vlastito Jastvo.*

Kao svoje vlastito Jastvo obožavat ću milostivog Gurua koji mi je pokazao da je sve poput mađioničarskog trika, ili Jastvo koje je ostvareno nakon propitivanja svega, ili tijelo-hram koje je došlo (u postojanje) prekinuti zlo rođenja.

74. **Pitanje:** *Na koji način se riješiti vasana fizičkog tijela?*

Odgovor: *Ono bi trebalo biti odbačeno smatrajući ga oblikom hrane.*

Ti tijelo koje si fizički "omotač" (*annamaya koša*, "ogrtač" izgrađen od hrane)! Ako učiniš kako ti kažem, iskusit ćeš blaženstvo dokle god si živo. Kunem se da je to tako. Ne prilazi blizu zlim i beskorisnim *vasanama*. Štogod došlo u skladu s *prarabdhom* (sudbinskim plodovima karme) ostani kao puki svjedok toga.

75. **Pitanje:** *Kako ukloniti (ili riješiti se) čula percepcije?*

Odgovor: *Trebalo bi ih ukloniti vidjevši ih kao Jastvo.*

O osjetila opažanja! Njegovala ste me i hranila svih ovih godina. Sad sam postao blistava svijest. Kao svoje vlastito Jastvo spoznao sam čak i tebe, koji (se čini da) postaješ različit od mene. Od sada pa nadalje ostani jedno sa mnom, bez da postaneš odvojen.

76. **Pitanje:** *Kako se riješiti želja?*

Odgovor: *Kroz želju za ostvarenjem istine.*

Željo! Iako sam s tobom jako patio, zahvaljujući tvojoj pomoći boravio sam u Jastvu. Dostigao sam *Sadgurua* kroz tebe. U oslobođenju sam, zajedno s tobom, postao Jastvo. Kunem se da je to tako.

²² Velika razlika između njegovog prijašnjeg jdnog stanja i stanja spoznaje čini da se ovaj autor čudi veličini Guruove milosti putem koje se ta transformacija dogodila i kako je slabo bila zaslužena.

77. **Pitanje:** *Kako uništiti ljutnju?*

Odgovor: *Kroz spokojstvo.*

Ljutnjo! Kroz tebe sam se riješio svojih nedostataka. Zbog umora kojeg sam iskusio tvojim izdizanjem koje je neizostavno stvorilo patnju, riješio sam se te opasnosti i boravio u vrhunskom spokojstvu. Čak ni u snu nemojte jadikovati, nego ostanite spokojni.

78. **Pitanje:** *Kako se riješiti pohlepe?*

Odgovor: *Mirno prebivajući u Jastvu.*

Pohlepo! Prihvatio sam te kao rođaku. Oni koji ne poznaju istinu kažu da je tvoja forma samo grijeh. Jako ćeš se naprezati samo da bi gomilala. Griješnice! Zbog tebe sam sad zaposjednut mirom.

79. **Pitanje:** *Kako rastopiti um?*

Odgovor: *Trebao bi biti rastopljen u Jastvu, koje je njegova osnova.*

O ume! Ja sam ti. Ti si Ja. Unatoč tome si me prevarantski zaboravio. Također je istina da sam ti se predao. Ne ostaj zato različit od mene, od stvarnosti.

80. (odgovor se nastavlja u stihovima 80, 81 i 82)

O moj ume! Lutao si uokolo, vrijedno radio i naučio mnoga umijeća, tražeći način da si osiguraš sredstva za život. Tražio si i dao mi *Sadguru*. Kakvu pomoć sam pružio zauzvrat, tebi koji si bio obziran prema meni?

81. O ume! Na isti način kako sam ja bio, uzimajući tvoj oblik, ti si došao i stopio se sa mnom u moj oblik. Postoji li netko poput tebe koji cijeni vrijednost vrline zahvalnosti? Odsada prebivaj u nježnoj njezi vrhovnog stanja, a da se ne vraćaš u svoje prijašnje obličje.

82. O ume! Od početka si ovdje a da si se nisi odrekao ljubavi prema meni. Putem te ljubavi dao si mi dobrobit kultiviranja svih aspirantskih vrline, počevši sa strpljenjem. Uklonio si želju i njeno potomstvo. Sad, poput mene, ostaješ miran/tih zahvaljući valjanom i pravilnom razlučivanju (putem ispravnog razlikovanja vječne istine od promjenjive iluzije).

83. **Pitanje:** *Hoće li se um povući putem navedenih načina?*

Odgovor: *Ako je čvrsto ustaljen u iskustvu Jastva sjat će kao svijest i biti miran.*

Kako je moj um lutao uokolo, tako sam i ja lutao, dozvoljavajući si da ostanem u nemirnom stanju. Mirna i nepokretna uma bio sam u sličnom stanju, sjajeći se i bivajući poput zlata.

84. **Pitanje:** *Zar ne postoje sviđanja i nesviđanja u tom iskustvu?*
Odgovor: *Zato što je sve doživljeno kao Jastvo, ona ne postoje.*

Što god treba doći neka dođe. Štoga treba otići, neka ode. Neću odbaciti čak ni življenje na milodarima kao pogrešno. Ne želim ni stanje Brahme (Stvoritelja). Postao sam sva djelovanja.

85. **Pitanje:** *Hoće li on obožavati Boga?*
Odgovor: *On ne obožava ništa osim obožavanja viđenja svega kao vlastitog Jastva.*

Svugdje veličam samo Jastvo. Ono što svugdje obožavam kao Boga – to je također samo Jastvo. Sjedenje, ležanje, trčanje se na svim mjestima odvija samo u Jastvu. Ja sam uživaoc i ono što se uživa.

86. **Pitanje:** *Je li to iskustvo svih jñanija?*
Odgovor: *Ne postoji drugo iskustvo osim ovog iskustva Jastva.*

Onaj tko je ostvario oslobođenje će vidjeti, kao nerazličit od njegovog Jastva, cijeli ovaj svijet koji se pojavljuje u Jastvu, koji ostaje u Jastvu i koji se stapa s Jastvom. Hoće li ga on vidjeti kao suprotnost Jastvu?

87. **Pitanje:** *Hoće li se želja i odbojnost (sviđanja i zaziranja) pojaviti u njemu?*
Odgovor: *Zato što je sve postalo njegovo Jastvo, ona se neće pojaviti.*

Za čime će on žudjeti? Zbog čega bi se pojavio kao 'ja'? Zbog čega bi doživio zavist i pakost? Boravit će kao nepokretni oslonac svega, kao zbroj svih živih i neživih stvari, poput velike planine Meru koja je os sedam svjetova.

88. **Pitanje:** *Neće li ovo iskustvo prestati?*
Odgovor: *Čak i kad bi Išwarine kreacije posrnule/pale, ovo iskustvo ne bi prestalo.*

Kad bi se čak i kardinalne točke promijenile, kad bi Mjesec izgorio, vatra postala hladnom, ili bi sunce putovalo od sjevera prema jugu, stanje Jastva oslobođenog, koji je temeljito ispitao primarno stanje, neće prestati.

89. **Pitanje:** *Kako odrediti one s takvim iskustvom?*
Odgovor: *Oni ostaju neuznemireni kako u sreći tako i u nesreći/bijedi. Može ih se prepoznati kroz ovu oznaku/obilježje.*

Samo on je jñani čiji se um ne uznemiruje, koji se ne poistovjećuje sa i ne žuđa za objektima čula (koji se pojavljuju) pred njim, i čije se stanje čistoće nikad ne ukalja, živio on na milostinji u siromaštvu ili uživao iluzorno stanje bivanja Brahmom.

90. **Pitanje:** *Neće li se brinuti oko hvale i klevete?*
Odgovor: *Ne, neće.*

Neki mogu izustiti hvale i molitve, zli i okrutni mogu izustiti riječi klevete i uvrede, ali jñanijev um se neće povezati s njima. Ostat će bez misli poput neba koje ostaje isto bez obzira na sunčev izlazak ili pojavu mnoštva oblaka na njemu.

91. **Pitanje:** Što je hrana za jñanija?

Odgovor: Štogaod slučajno dođe do njega je njegova hrana.

Kakvi god se užici stave ispred njega i u kojoj god mjeri, on će proći kroz te užitke. Poput sunca koje širi svoje zrake on će ostati slobodan od vezivanja u jedinstvenom i prirodnom stanju.

92. **Pitanje:** Neće li ego-priroda, počevši sa željom, dodirnuti te jñanije?

Odgovor: Zato što su ostvarili potpuno uništenje vasana, neće ih dodirnuti.

Želja, bijes i tako dalje²³ neće dotaći oslobođenog – onog koji je postao oblik svijesti i svjedok svijeta – jer je iskorijenio i uništio sve osnovne *vasane* (pritajene sklonosti, podsvjesni dojmovi, uvjetovanosti, samoograničenja) i stoga je bez *sankalpi* (mentalnih odluka, htjenja, intencija).

93. **Pitanje:** Ne trebaju li ostani na svetom mjestu ili se kupati u svetim vodama i tako dalje?

Odgovor: Mjesto gdje prebivaju je sveto mjesto. Njihov pogled je sveta voda.

Mjesto gdje jedinstveni *jivanmukta* – onaj koji jednako/ravnomjerno postoji svugdje – prebiva je samo po sebi sveto mjesto. Njegov pogled je sam po sebi sveta voda. Služenje njegovim svetim stopalima je samo po sebi oslobođenje.

94. **Pitanje:** Koji su vječni atributi jñanija?

Odgovor: To su blage riječi i tako dalje.

Blagi su na riječima; pogled im je slobodan od želja; sve što doživljavaju doživljavaju jedino kao *sat* (apsolutna stvarnost, nepromjenjiva realnost, cjelovita svijest); imaju odmjeren hod i um im je ispunjen radošću koja nikad ne jenjava. Karakteristika *jñanija* je da je u svemu tome vječno postojan.

95. **Pitanje:** O čemu jñani razmišlja²⁴?

Odgovor: Postoji samo misao da je sve Jastvo.

Jivanmukta (oslobođen za života, mudrac koji je ostvario samospoznaju prije fizičke smrti) je onaj koji je postao jedno (sa stvarnošću) kroz iskustvo 'Ja sam sebe vidio svugdje, sve sam vidio u sebi'; koji intenzivno i jasno posjeduje iskustvo ovladavanja stanjem bivanja neukim i koji se odrekao svega.

²³ Cijeli popis glasi: *kama* (želja), *krodha* (ljutnja), *loba* (pohlepa), *moha* (zabluda), *mada* (ponos), *mathsarya* (ljubomora). Izraz 'želja i njeno potomstvo' koji se pojavljuje u stihu 82 se također odnosi na ovaj popis. Želja je temeljni uzrok pojavljivanja ostalih pet.

²⁴ Komentar: Premda jñani može pomisliti bilo koju misao, njegovo prirodno stanje svijesti je bezmisaono. (Swami Brahmajñanananda)

96. **Pitanje:** *Kakvo je pravilno ponašanje i što je nedopušteno ponašanje za jñanije?*
Odgovor: *Djelovanja koja oni čine su pravilno ponašanje; djelovanja koja oni napuste su nedopuštena djelovanja.*

Za jñanija koji je postao jedno, spokojan i bez mane, sve, počevši s prostorom (i uključujući sve ostale elemente) je njegovo Jastvo. Djelovanja koja je napustio su nedopuštena djelovanja, a djelovanja koja preuzima/poduzima su pravilna djelovanja.

97. **Pitanje:** *Koje su discipline i puje (bogosluzja, devocionalni obredi, svečana bogoslužnja, svetkovine) prikladne za jñanija?*
Odgovor: *To su meditiranje na Jastvo i tako dalje.*

Meditacija na svijest je kupka za jñanija. Kakve god bile izvanjske okolnosti, on uživa u njima i to je plemenita disciplina. Štoga god bio kao milodar i jeo bez ega, to je njegova vrhunska puja. Njegovi bezgrešni pokreti su čisti *samadhi*.

98. **Pitanje:** *Radnje koje bi trebalo napraviti i djelovanja koja bi trebalo izbjegavati; nisu li ona potrebna za jñanija?*
Odgovor: *Zato što oni bivaju kao Šivam (apsolutna svijest), ona ne postoje za njih.*

Jñaniju koji je postao Šivam vidjevši cijeli univerzum kao svoje Jastvo i kao oblik svijesti, što bi za njega još trebalo biti prosijano (provjereno kroz "sito" preispitivanja) i odbačeno i što bi trebalo biti prihvaćeno kao ispravno?

99. **Pitanje:** *Koje je stanje dostignuto od onih koji kritiziraju ponašanje jñanija?*
Odgovor: *Ono je pakao selidbe duše.*

Znaj da će oni okrutni, koji gledaju na život jñanija, koji je ostvario vrhunsko blaženstvo, kao na pogrešan, iskusiti na desetke desetaka milijuna rođenja poput dudovih svilaca koji se nikad ne odvoje od svoje kukuljice.

100. **Pitanje:** *Kakvu dobrobit steknu oni koji ih obožavaju?*
Odgovor: *Postajanje ne-dvojnim Jastvom.*

Oni koji su u mogućnosti dobiti milost jñanija – onoga koji ostaje kao vječna, bezoblična, bez mane, blažena i čista ne-dvojna stvarnost, i za kojeg je sve njegovo vlastito Jastvo – postat će jñaniji.

101. **Pitanje:** *Kako će jñani sjati?*
Odgovor: *Sjat će kao sve i (istovremeno) kao različit od svega.*

Riješili su se umrljanosti uma; riješili su se uma; riješili su se entiteta unutar uma; transcendirali su obalu jñane/znanja; riješili su se blaženog stanja svijesti, vrhovnog; riješili su se iskustva Šivama. Također su se otarasili svih koncepata (zamisli, pojmova, ideja).

Dobrobiti proučavanja ovog djela

102. Oni koji su sposobni putem svojih ušiju uživati u mirisu/okusu *Swarupe Saram*, koja opisuje iskustvo koje se javlja na pravom stupnju zrelosti, bit će sposobni vidjeti cijeli svijet kao svoje vlastito Jastvo.

Prijevod: Stanislav Delić – Ananta
Redigirao: Swami Brahmajñanananda